

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) dyrektywy siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992 ze zm.). Dokument ten tworzy ramy prawne do działania wszystkim podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 poz. 627, 628 i 842). Kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, plan zadań ochronnych ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego (w formie zarządzenia), właściwy terytorialnie regionalny dyrektor ochrony środowiska, na okres 10 lat. Plan ten może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

W przypadku przedmiotowego obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej, zwanego dalej obszarem Natura 2000 **Torfowiska Czernik PLH140037**, za ustanowienie planu zadań ochronnych odpowiedzialny jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie. Projekt dokumentacji został sporządzony przez wyłonionego w trybie przetargu nieograniczonego wykonawcę – Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk” Michał Falkowski, w ramach projektu POIS.05.03.00-00-285/10 „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego”, którego beneficjentem jest Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy.

Tryb oraz zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych, określony został w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, plan zadań ochronnych zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a. ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b. monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c. uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) jeśli jest taka potrzeba, wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu zadań ochronnych winien umożliwić zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie

siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu, a także zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 i 1238). Ponadto, w myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ww. ustawy, projekt planu zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, Dz. U. z 2011 Nr 22, poz. 114, Nr 163, poz. 981 i Nr 185, poz. 1092) projekt planu zadań ochronnych wymaga uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą. Zgodnie z art. 131 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz art. 28 ust. 5 i art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt Planu może być poddany opiniowaniu przez regionalną radę ochrony przyrody.

Omawiany obszar Natura 2000 został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (nr aktu normatywnego C(2010) 9669), opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 8 lutego 2011 r.

W toku prac nad planem zadań ochronnych zweryfikowano informacje o obszarze Natura 2000 oraz zidentyfikowano następujące przedmioty ochrony:

1. **7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska** (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*),
2. **91D0* Bory i lasy bagienne** (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne).

Należy zaznaczyć, iż do czasu rozpoczęcia prac nad niniejszym planem, zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, na terenie obszaru występował jeszcze jeden przedmiot ochrony - 1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*. Obecność zalotki monitorowana była na terenie torfowiska od kilkunastu lat w ramach obserwacji własnych eksperta. Wielkość populacji wahała się w zależności od poziomu wód na torfowisku. W kompleksie lasów w promieniu około 10 km znajduje się wiele innych torfowisk, na których obserwowano zalotkę i najprawdopodobniej populacje te wymieniały się pomiędzy sobą. W ramach prac terenowych, monitoringiem objęto cały teren torfowiska (zarówno ich strefę brzegową jak i środek obszaru). Czas obserwacji przypadł na okres od 5 czerwca do 10 lipca 2011 (wydłużenie terminu obserwacji związane było z złymi warunkami meteorologicznymi takimi jak silne zachmurzenie, spadki temperatur, wiatr, intensywne opady). W trakcie prac obserwowano w ciągu dnia 3-4 samce. Nie zaobserwowano natomiast wylinek, samic, zachowań rozrodczych (tandemów, kopulacji, znoszenia jaj), dlatego też oceniono gatunek jako zalatujący, nie tworzący populacji trwale zamieszkującej Obszar. Biorąc powyższe pod uwagę, przy jednoczesnym zastosowaniu wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, ocena przedmiotu ochrony uległa obniżeniu do oceny D (gatunek nieistotny).

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych, dokonano oceny stanu zachowania ww. siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszaru oraz zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia. Wśród istniejących zagrożeń należy wymienić: gospodarkę leśną i użytkowanie lasów (ogólnie), pozbywanie się odpadów z gospodarstw oraz uszkodzenia przez dziką zwierzynę. Do potencjalnych zagrożeń zalicza się natomiast pozyskiwanie (np. owoców żurawiny), zadeptywanie, odwadnianie i ewolucja biocenotyczna (sukcesja). Analiza zapisów dokumentów planistycznych wyszczególnionych w art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody nie wykazała

koniczności wprowadzenia zmian w ich treści. Jednocześnie, nie stwierdzono występowania przesłanek do zmiany granic obszaru. Nie stwierdzono także przesłanek do sporządzenia planu ochrony dla obszaru.

Następnie, określone zostały cele zadań ochronnych, które z uwagi na złożone w czasie procesy (starzenie się drzewostanu), właściwych stosunków wodnych i warunków atmosferycznych, nie są możliwe do osiągnięcia w perspektywie obowiązywania niniejszego planu. Niemniej jednak zaplanowane działania ochronne (m.in. wyłączenie gospodarki leśnej, budowa przepustu w zbudowanej przez bobry tamy) będą miały bezpośredni wpływ na poprawę struktury stanu zachowania siedlisk, a w dalszej perspektywie osiągnięcie stanu właściwego.

Istotnym elementem procesu planistycznego są konsultacje społeczne. Obowiązek ich przeprowadzenia wynika z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zamieszczono obwieszczenie o zamiarze przystąpienia do opracowania Planu, które od 17.06.2011 zostało zawarte Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz wywieszono na tablicy informacyjnej Urzędu. Od 16.06.2011 informacja ta została umieszczona na stronie projektu www.projektnatura.utp.edu.pl. Następnie, obwieszczeniem z dnia 21 lipca 2011 r., opublikowanym w prasie (Gazeta Wyborcza Nr 168.7290/2011), poinformowano o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz o możliwości składania uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych. Ponadto, obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia Planu, 26.07.2011 r. zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, wywieszono na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej projektu www.projektnatura.utp.edu.pl.

W trakcie procesu sporządzania planu zadań ochronnych, w dniu 21 września i 5 października 2011 r. na terenie Nadleśnictwa Łochów zorganizowano spotkania dyskusyjne z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych. Dla osób, które nie były uczestnikami spotkań, a które chciały zapoznać się z bieżącym stanem prac nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska Czernik PLH140037, zgłaszać uwagi i wnioski lub przystąpić do prac w Zespole Lokalnej Współpracy, przewidziano możliwość zgłaszania się za pośrednictwem publicznie dostępnych stron: www.warszawa.rdos.gov.pl i www.projektnatura.utp.edu.pl.

Wyniki prac nad projektem zostały ujęte w stabelaryzowanym dokumencie pod nazwą „Dokumentacja planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Torfowiska Czernik PLH140037”, który posłużył jako materiał wyjściowy do projektu planu zadań ochronnych, sporządzonego w formie projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie został poddany udziałowi społeczeństwa w myśl ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie obwieszczeniem znak: WPN-II.6320.6.2014.AA, z dnia 28 lutego 2014 r., zawiadomił o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych dla wyżej wymienionego obszaru Natura 2000, w formie projektu zarządzenia oraz poinformował o możliwości złożenia uwag i wniosków do dokumentu w terminie 21 dni. Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zostało opublikowane w prasie o zasięgu krajowym (Nasz Dziennik Nr 49, 4891/2014), umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej i stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz wywieszono na tablicy informacyjnej Urzędu.

W związku z udziałem społeczeństwa, zgłoszono następujące uwagi do projektu planu zadań ochronnych:

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska Czernik PLH140037 został zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Warszawie, co znalazło swoje odzwierciedlenie w Uchwale Nr z dniar. Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak:..... z dnia uzgodnił projekt zarządzenia.